

Világszemle

A légi háború új jelenség a modern háborúban, de döntő jelentőségre nem tud és aligha fog szert tenni. Az emberiség mindent kibír. A háborús felek népei majd a föld alatt töltik el életük egy részét. Már az első világháborúban az első és második vonalbeli hadsereg a föld alatt töltötte idejének nagy részét, most, hogy az egész országok első vonallá váltak nem marad más hátra, mint az egész termelést, a raktárakat, áruházakat, vendéglőket, színházakat stb. stb. a föld alá vinni és akkor a bombázások el fogják veszíteni fontosságukat egészen. A közel jövő csöppet sem szép a hadviselőkre nézve.

Kelet Ázsiát a hármass paktum aláírói Japánnak adták oda. Japánnak kell az új rendet Ázsiában megteremteni. Az utóbbi hetekben valami baj van ott keleten. A kínaiak több helyen komoly sikereket értek el és Japán óriási területeket kénytelen átengedni a kínai nemzeti hadseregnek. A Japán-kínai háború új szakaszhoz érkezett. Ugy látszik, hogy a kínai hadsereg Csang Kai Sek alatt nemcsak megerősödött, ki is építette a maga hadiiparát, melynek segítségével kényszeríteni fogja tudni Japánt, hogy nemcsak kiüríti az elfoglalt területeket, hanem becsületes békét is fog tudni kieroszakolni. Bizonyos, hogy Japán ebből a háborúból szűnyog soványan fog kikerülni; a nagy tervekről a japán burzsoáziának le kell majd mondania és örülni fog, ha a saját bőrét meg fogja tudni menteni.

Roosevelt megválasztása biztosnak látszott. Amerika volt elnökének megválasztásával igazolta, hogy helyesli mindenben Anglia megsegítését. Ha Amerika alakilag nem is háborúsz fel, valójában benne van a háborúban. Sőt. Még csak most kezd igazában Amerika a háborúra berendezkedni. Egyelőre hadüzenetre nem kerül sor. Nincs is rá szükség. Többet használ egy „semleges“ Amerika Angliának, mint egy háborút viselő. Nyílt hadüzenetre talán soká kerülhet sor. Egyelőre repülőgépek és repülőgépek kellenek, azokat meg éjjel nappal gyártják és szállítják Amerikában, sőt pilótákat is adnak — önkéntesek alakjában.

*

Megint előkerülhetnek a szellemi arzenálból a jól eltett jel-szavak, 14 pontok és népek szabadsága stb. stb. alátámasztani a háború beavatkozásának szükségességét és ha majd egyszer elhallgatnak a fegyverek, szégyelni fogja magát győző és legyőzött, hogy ilyen mérhetetlen nyomort és gyászt okozott az emberiségnek és ismét fogadkoznak, hogy soha többet háborút... ha csak észbe nem kap az emberiség és meg nem szünteti egyszer és mindenkorra a háborút kitermelő okokat.

*

Politikusok tömege utazott és utazgatott az utóbbi időben, az egyik oldalon is, meg a másik oldalon is. A német-olasz vezetők többször is találkoztak, sőt beszéltek Petainnel, Francoval is, Elen Egyiptomban járt. csak legalább járnának ki valami okosat, de

csupa titokzatosság az egész és az emberiség lesi, mit hoz a holnap és a holnap nem fujja el a háború ócska, orrfacsaró füstjét, sőt terjed a láng és még bűzősebb a légkör, hogy szinte nehéz lélekzeni, vagy tényleg az a céljuk, háborúba fojtani mindent és mindenkit, hogy a háború gépezete simábban mozogjon, csak nem beszélnek róla?

A sok utazgatás közül jelentőségében kiemelkedik Molotov szovjet külügyi népbiztos berlini látogatása. A tengely sajtójának előzetes és utólagos jelentéseiből kielemezhető, hogy a harmas paktum aláíró hatalmainak, de különösen Japánnak és Olasz országnak a háború folytatásához mindenképen új nyersanyagforrásra kell szert tenniök. Olaszországot Angliá gazdasági blokádjá elzárja eddigi nyersanyagpiacaitól, míg az USA piacának bezárulása Japánt hozta súlyos helyzetbe és talán a német gazdasági életnek is vannak olyan szükségletei, amelyeket csak a Szovjetunió piacairól vagy segítségével elégíthet ki.

*

A háború 15-ik hónapjában vagyunk, de a vége még láthatatlan messzeségben ködlik. Örülünk, hogy vannak még államok, melyek elég erősek ahhoz, hogy a be nem avatkozást meg is tudják valósítani, mert eljön majd az idő, amikor a békeszerető államok szavát fogja lesni az emberiség és a háborús uszítók és a háborút csinálók „meghalt anyjuknak visszarínak az ölébe.“

1940. november 14.

SZANTÓ ÁRPÁD

Magyar múlt

(Folytatás és befejezés)

Ugyanakkor Dózsa Ceglédről kiáltvánnyal fordult az egész ország parasztságához, mely tudatja velük, hogy „hitzegő nemesek ellenünk ártani vágyó kezekkel fölkeltek, hogy üldözzenek, háborgassanak és zavarjanak“. És felszólítja őket, hogy a forradalmi táborhoz csatlakozzanak: „siessetek, hogy a szent csapat és áldott gyülekezet a nevezett hűtlen és gonosz nemesek crejét és kezét korlátozni, megfékezni és zabolázni tudja“. (Márki: I. m. 187. o.)

Mint láttuk, sem a beszéd, sem a kiáltvány nem tartalmaz olyan határozott világos és részletekre is kiterjedő tervszerűségű programmat, mint például a német parasztforradalmak követelése, Dózsa nem akarja megdönteni a királyságot, hanem csak demokratikussá tételét követeli. Ezekhez pedig okvetlenül